

**DEVLET HAVA ARAÇLARINDA GÖREV YAPAN PİLOTLARIN
KREDİLENDİRİLMESİ TALİMATI****(SHT-1G Revizyon 4)****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar,****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu talimatın amacı; TSK’da veya EGM’de pilot olarak görev yapmış personelin kamu hizmetinde iken aldıkları teorik bilgi, uçuş eğitimi ile kazanmış oldukları tecrübelerin, sivil pilot lisansı ve yetki gereksinimleri açısından kredilendirilerek lisanslandırılmalarına esas teşkil edecek hususları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu talimat; sivil pilot lisansı almak için SHGM’ye başvuruda bulunan TSK’da görev yapmış askeri pilotlar ile EGM’de görev yapmış polis pilotları ve bu talimat esaslarına göre ilgili kursları düzenleyecek yetkili kurum ve kuruluşları kapsar.

Hukuki Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu talimat; 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 4 üncü ve 8 inci maddeleri, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu’nun 95 inci maddesi, SHY-1, SHT-1 ve SHT-2 ile ICAO Ek-1, JAR FCL 1, 2, ve 3 gereklilikleri hukuki dayanak alınarak hazırlanmıştır.

Tanım ve Kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu talimatta geçen;

- a) Aktif pilot : Bu talimat kapsamında girilecek yetenek testi tarihinden önceki son 12 ay içinde devlet hava araçlarında pilotluk görevi yapmış personeli,
- b) Askerî pilot : Devlet hava araçlarında pilot olarak uçuş görevi yapmış veya yapmakta olan askeri pilotları,
- c) ATPL : Havayolu nakliye pilotu lisansını,
- ç) CPL : Ticari pilot lisansını,
- d) EGM : Emniyet Genel Müdürlüğü’nü,
- e) FI : Uçuş öğretmenliğini,
- f) FTO : SHGM tarafından yetkilendirilmiş uçuş eğitim organizasyonunu,
- g) ICAO : Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı’nı,
- ğ) ICAO Ek-1 : Personel lisanslandırma konulu ICAO düzenlemelerini,
- h) IR : Aletli uçuş yetkisini,
- i) JAA : Havacılık Otoriteleri Birliği’ni,
- i) JAR FCL 1 : Ortak Havacılık Kuralları Uçak Mürettebatı Lisanslandırma Esaslarını,
- j) JAR FCL 2 : Ortak Havacılık Kuralları – Helikopter Mürettebatı Lisanslandırma Esaslarını,
- k) JAR FCL 3 : Ortak Havacılık Kuralları – Uçuş Mürettebatı Sağlık Gerekliliklerini,

l) Kontrol pilotu : Lisanslandırmaya esas teşkil edecek uçuş yetenek testlerini ve yeterlilik kontrollerini yapmak amacı ile JAR FCL 1 (Uçak) veya JAR FCL 2 (Helikopter)'de ve ilgili diğer mevzuatta belirtilen niteliklere sahip olup SHGM tarafından yetkilendirilmiş JAR FCL lisansı sahibi pilotları,

m) MCC : Uçuş ekibi işbirliğini,

n) Pilot lisansları veya yetkileri: ICAO Ek-1, JAR-FCL 1, JAR FCL 2, SHY-1 ve SHT-2'de düzenlenmiş ve farklı imtiyazları bulunan pilotluk yeterlik belgelerini veya yetkilerini,

o) PPL : Hususi pilot lisansını,

ö) SHGM : Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,

p) Polis pilot : Devlet hava araçlarında pilot olarak uçuş görevi yapmış veya yapmakta olan polis pilotları,

r) SHY-1 : Uçak Pilotu Lisans Yönetmeliği'ni,

s) SHT-2 : Helikopter Pilotu Lisans Talimatı'nı,

ş) SHT-3 : Havacılık Sağlık Talimatı'nı,

t) TSK : Türk Silahlı Kuvvetleri'ni,

ifade eder.

(2) Bu talimatta belirtilmeyen tanımlar için, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Kanunu'nda, ilgili diğer mevzuatta ve ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM Uygulama Esasları

Tıbbi Uygunluk

MADDE 5 – (1) Bu talimat kapsamında sivil pilot lisansı için başvuracak personel uçuş yetenek testinden önce, sivil pilot lisansı için uçuş eğitimi alacak personel ise eğitime başlamadan önce ICAO Ek 1, JAR FCL 3, SHT-3 ve diğer mevzuata göre ve ilgili lisansın imtiyazlarına uygun olarak 1 inci sınıf veya 2 nci sınıf uçucu personel sağlık sertifikasına sahip olmalıdır.

(2) Sağlık muayeneleri, SHGM tarafından yetkilendirilmiş havacılık tıp merkezlerinde yapılır.

(3) TSK veya EGM'de sağlık nedeni ile uçuştan ayrılmış ve bu talimattaki kredilendirmelerden yararlanacak pilotlar, önce SHGM'ye müracaat eder ve SHGM tarafından yetkili bir havacılık tıp merkezine sevk edilir.

(4) Pilotların sağlık sertifikası, ilk sağlık muayenesi sonrasında uygunluk halinde SHGM, yenileme/yeniden geçerli kılma (periyodik) sağlık muayenesi sonrasında ise, SHGM veya SHGM tarafından yetkilendirilmiş havacılık tıp merkezlerince düzenlenir.

(5) Muayeneler ve sağlık sertifikası tanzimi, pilot ilk sağlık muayenesi usullerine göre yapılır. Ancak uçuşa uygunluk değerlendirmeleri yenileme/yeniden geçerli kılma (periyodik) sağlık standartlarına göre yapılır.

Başvuru belgeleri

MADDE 6 – (1) Bu talimat kapsamında yapılacak lisans başvuruları SHGM'ye aşağıdaki belgeler ile yapılır:

- a) Lisans ve yetki başvuru formları,
- b) 2 adet sivil fotoğraf,
- c) En az lise mezunu olduğunu gösterir öğrenim belgesi fotokopisi,
- ç) Nüfus cüzdanı fotokopisi,
- d) Sağlık sertifikası fotokopisi,
- e) Son 6 ay içerisinde alınmış arşiv kayıtlı adli sicil belgesi,
- f) İlgili lisans için teorik bilgi sınavları başarı belgesi,
- g) İlgili Kuvvet Komutanlığından veya EGM'den alınmış uçuş kayıt formları,
- ğ) Uçuş kayıt defteri,
- h) Telsizle haberleşme yetkisi kontrol formu,
- ı) Lisans ve/veya yetki yetenek testi formları,
- i) Öğretmenlik yetkisi için ayrıca 15 inci maddedeki şartları taşıdıklarına dair belgeler.

Genel Hükümler

MADDE 7 – (1) Son 5 yıl içerisinde devlet hava araçlarında uçuş görevi yapmamış pilotların teorik bilgi eğitimi ve sınavlarında herhangi bir kredilendirme yapılmaz.

(2) TSK/EGM'de pilot olarak görev yapmamış personel için, aldıkları eğitim nedeniyle, lisanslandırmaya yönelik herhangi bir kredilendirme yapılmaz.

Hususi Pilot Lisansı

MADDE 8 – (1) Devlet hava araçlarında uçuş görevi yapmış askeri ve polis pilotlar;

- a) SHY-1 veya SHT-2'deki PPL uçuş eğitimi şartlarını karşılamaları,
- b) 12nci maddede belirtilen uçuş tecrübesine uygun hava aracında SHGM tarafından yetkilendirilmiş bir kontrol pilotu ile gireceği yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı kategorisinde PPL almaya hak kazanırlar.

(2) İlgili mevzuatta gece uçuş yetkisi şartlarını sağlayanlara gece uçuş yetkisi de verilir.

Ticari Pilot Lisansı

MADDE 9 – (1) Devlet hava araçlarında uçuş görevi yapmış askerî veya polis pilotlar,

- a) SHY-1 veya SHT-2'deki CPL uçuş eğitimi şartlarını karşılamaları,
- b) 11 inci maddeye uygun olarak yetkili bir FTO'da onaylı ATPL teorik bilgi kursunu tamamlamaları,
- c) SHGM tarafından yapılacak ATPL teorik bilgi sınavlarında başarılı olmaları,
- ç) 12nci maddede belirtilen uçuş tecrübesine uygun hava aracında SHGM tarafından yetkilendirilmiş bir kontrol pilotu tarafından yapılacak CPL uçuş yetenek testinde başarılı olmaları,

halinde ilgili hava aracı kategorisinde ATPL teorik kredili CPL lisansı almaya hak kazanırlar.

Aletli Uçuş Yetkisi

MADDE 10 – (1) Devlet hava araçlarında aletli uçuş görevi yapmış aktif pilotlar;

- a) SHY-1 veya SHT-2'deki IR uçuş eğitimi şartlarını karşılamaları,
- b) 12nci maddede belirtilen uçuş tecrübesine uygun hava aracında SHGM tarafından yetkilendirilmiş bir kontrol pilotu tarafından yapılacak IR uçuş yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı kategorisinde IR yetkisi almaya hak kazanırlar.

ATPL Teorik Bilgi Eğitimi

MADDE 11 – (1) Bu talimat hükümlerine göre kredilendirilerek lisanslandırılacak personelin sadece Tablo-1'de belirtilen derslerden ATPL teorik bilgi eğitimini tamamlamaları ve SHGM tarafından yapılacak ATPL sınavlarında başarılı olmaları gerekir.

(2) Bu talimat hükümlerine göre verilecek ATPL teorik bilgi eğitimi kurs programları en az Tablo-1'de belirtilen ders saatlerini içerir. Programlar SHGM tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.

(3) Devlet hava araçlarında en az 500 saat pilotluk görevi yapmamış askerî veya polis pilotlara teorik sınavlarda kredilendirme yapılmaz.

(4) Devlet hava araçlarında 500-1500 saat arasında pilotluk görevi yapmış askerî veya polis pilotlar sadece 1 inci sütundaki derslerden sorumludurlar.

(5) Devlet hava araçlarında 1500-2000 saat arasında pilotluk görevi yapmış askerî veya polis pilotlar sadece 2 nci sütundaki derslerden sorumludurlar.

(6) Devlet hava araçlarında 2000 saat üzerinde pilotluk görevi yapmış askeri veya polis pilotlar sadece 3 üncü sütundaki derslerden sorumludurlar.

(7) Devlet hava araçlarında en az 2000 saat pilotluk görevi yapmış ve bunun en az 500 saati çok pilota sertifikalı hava araçlarında (Gulfstream IV, G-V, C550, C650, CN-235, C130, C160, KC-135, AWACS, S-92, AS-532, MI-17, S-70) yapmış askeri veya polis pilotlar sadece 4 üncü sütundaki derslerden sorumludurlar.

(8) Devlet hava araçlarında hem helikopterde hem uçakta her bir kategoride en az 400 saat uçuş görevi yapmış pilotlar, bir kategoriden sorumlu oldukları derslere ek olarak diğer hava aracı kategorisinde performans ve işletme usulleri derslerini 18 aylık sınav süresinde tamamlamaları halinde, ikinci kategorinin kalan derslerinden de kredilendirilirler. Bu durumdaki pilotların sınav süresi ve oturum sayısı her iki kategori için birlikte hesaplanır.

(9) Devlet hava araçlarında sadece uçak veya sadece helikopter kategorisinde pilotluk görevi yapmış ve kredilendirilerek diğer hava aracında lisans almak isteyen pilotlar, SHY-1 ve SHT-2 hükümleri çerçevesinde köprü eğitimi ve sınavlarına tabidirler.

Tablo-1				
DERSİN KODU VE ADI	Sütun 1	Sütun 2	Sütun 3	Sütun 4
010 Hava Hukuku ve ATC Usulleri	40 Saat	40 saat	40 Saat	40 Saat
021 Gövde/Uçak Sistemleri/Motor	----	----	----	----
022 Aletler/Elektronik	15 Saat	----	----	----
031 Ağırlık ve Denge	20 Saat	20 Saat	----	----
032 Performans (Uçak)	30 Saat	30 Saat	30 Saat	----
034 Performans (Helikopter)	30 Saat	30 Saat	30 Saat	----
033 Uçuş Planlama ve İzleme	----	----	----	----
040 İnsan Performansı ve Limitleri	30 Saat	30 Saat	----	----
050 Meteoroloji	15 Saat	----	----	----
061 Genel Seyrüsefer	----	----	----	----
062 Alet Seyrüsefer	----	----	----	----
070 İşletme Usulleri (Uçak)	30 Saat	30 Saat	30 Saat	30 Saat
070 İşletme Usulleri (Helikopter)	30 Saat	30 Saat	30 Saat	30 Saat
081 Uçuş Prensipleri (Uçak)	----	----	----	----
082 Uçuş Prensipleri (Helikopter)	----	----	----	----
091 VFR Haberleşme	----	----	----	----
092 IFR Haberleşme	----	----	----	----
TOPLAM (Uçak veya Helikopter)	180 Saat	150 Saat	100 Saat	70 Saat
TOPLAM (Uçak ve Helikopter)	210 Saat	180 Saat	130 Saat	100 Saat

Uçuş Eğitimi

MADDE 12- (1) Son 5 yıl içerisinde devlet hava araçlarında pilot olarak uçuşu olan ve bu talimat kapsamında kredilendirilerek lisans almak isteyenler, tecrübelerine uygun olarak Tablo-2'de gösterilen sürelerde uçuş eğitimi alırlar ve sonrasında yetenek testine girerler.

(2) Son 5 yıl içerisinde devlet hava aracında pilotluk yapmamış olanların, aşağıdaki tabloda belirtilen eğitimlerden önce SHY-1 veya SHT-2'de belirtilen tazeleme eğitimlerini tamamlaması gerekir.

(3) Tablo-2'de yer alan süreler, pilotun yetki istediği ve yetenek testine gireceği ilgili hava aracı tipinde/sınıfında alması gerekli minimum eğitim süresini gösterir. Eğitim programları SHGM tarafından onaylandıktan sonra uygulanır.

(4) Bu talimat kapsamına giren ancak aktif uçucu durumunda olmayan pilotlar, öncelikle SHY-1 veya SHT-2 esaslarına göre tazeleme uçuşu yapmaları gerekir.

(5) Birden fazla satıra uygun tecrübesi olanlar, her biri için ayrı ayrı kredilendirilir.

(6) Yetenek testine giren adayın başarısız olması durumunda, kontrol pilotu düzenleyeceği başarısızlık raporunu SHGM'ye gönderir.

Tablo-2						
Tecrübe (İlgili hava aracı tip/sınıfında IR tecrübesi var ise)	SEP yetkisi için	MEP yetkisi için	IR(SE) yetkisi için	IR(ME) yetkisi için	Aynı tip yetkisi için	Farklı tip yetkisi için
Gulfstream IV, G-V, C550, C650, CN-235, C130, C160, KC-135, AWACS, BE200 uçaklarında en az 500 saat pilotluk tecrübesi	SEP tazeleme	6 saat	0	0	0	----
T-41, SF-260, KT-1T, T-182, U-17 uçaklarında en az 250 saat SEP pilotluk tecrübesi	0	6 saat	0	5 saat	----	----
T-42, DO-28, C421 uçaklarında en az 100 saat MEP pilotluk tecrübesi	SEP tazeleme	0	0	0	----	----
Diğer uçaklardaki pilotluk tecrübesi	SEP tazeleme	6 saat	15 saat	15 saat IR(SE) + 5 saat IR(ME) veya 20 saat IR(ME)	----	----
AB-206, H-300, R-22, MD600, UH-1 helikopterlerinde en az 200 saat pilotluk tecrübesi	----	----	0	IR eğitimi	0	Tip eğitimi
AB-212/412, MI-17, S-70, AS-532, S-92 helikopterlerinde en az 200 saat pilotluk tecrübesi	----	----	IR eğitimi	0	0	Tip eğitimi
Diğer helikopterlerdeki pilotluk tecrübesi	----	----	----	----	----	Tip eğitimi

MCC Eğitimi

MADDE 13 – (1) Çok pilotlu devlet hava araçlarında (Gulfstream IV, GV, C550, C650, CN-235, C130, C160, KC-135, AWACS, S-92, AS-532, MI-17, S-70) en az 500 saat pilotluk görevi yapanlardan, çok pilotlu uçaklar için tip eğitimi öncesinde MCC eğitimi almaları istenmez.

Havayolu Nakliye Pilotu Lisansı

MADDE 14 – (1) 9 uncu ve 10 uncu maddeye göre lisans ve yetki alan pilotlar, ATPL alabilmek için SHY-1 veya SHT-2'deki şartları yerine getirirler.

(2) Devlet hava aracında yapılan tüm uçuşlar toplam uçuş saati açısından kredilendirilir, ancak çok pilotlu hava araçlarında yapılan uçuşların en fazla 350 saati ATPL tanzimi için gereken çok pilot uçuş süresi olarak kredilendirilir.

Öğretmenlik Yetkileri

MADDE 15 – (1) Devlet hava araçlarında uçuş görevi yapmış aktif uçucu durumundaki pilotlar;

- a) SHY-1 veya SHT-2'deki FI yetkisi için gerekli şartları taşımaları,
- b) TSK veya EGM'de iken uçuş öğretmenliği teorik ve uçuş eğitimini başarı ile tamamlayarak uçuş öğretmenliği yetkisi almış olmaları,
- c) Devlet hava araçlarında en az 25 öğrenci yalnız uçuşuna nezaret etmiş olmaları,
- ç) Devlet hava araçlarında T-41, SF-260, KT-1T, T-182, U-17 uçaklarında veya AB-206, H-300, R-22, UH-1 helikopterlerinde en az 100 saat temel uçuş eğitimi vermiş olmaları,
- d) İlgili hava aracında yapılacak uçuş öğretmenliği yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı kategorisinde FI yetkisi almaya hak kazanırlar.
- e) Bu fıkranın (a), (b) ve (d) bendindeki şartları sağlayan ancak (c) ve (ç) bendindeki şartları tamamlamamış pilotlara, durumlarını belgelemeleri halinde tahditli öğretmenlik yetkisi verilir.

(2) Devlet hava araçlarında BE200, T-42, DO-28, C-421 uçaklarının birinde en az 100 saat öğretmenlik yapmış aktif uçucu durumundaki pilotlar;

- a) TSK veya EGM'de iken sınıf öğretmenliği teorik ve uçuş eğitimini başarı ile tamamlayarak uçuş öğretmenliği yetkisi almış olmaları,
- b) SHY-1'deki CRI yetkisi için gerekli şartları taşımaları,
- c) İlgili hava aracında yapılacak sınıf yetkisi öğretmenliği yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı sınıfında/tipinde CRI yetkisi almaya hak kazanırlar.

(3) Devlet hava araçlarında Gulfstream IV, G-V, C550, C650, CN-235, C-130, C-160, KC-135, AWACS uçaklarında veya MD600, AB-212/412, MI-17, AS-532, S-92, S-70 helikopterlerinde en az 300 saat öğretmenlik yapmış aktif uçucu durumundaki pilotlar;

- a) TSK veya EGM'de iken sınıf öğretmenliği teorik ve uçuş eğitimini başarı ile tamamlayarak uçuş öğretmenliği yetkisi almış olmaları,
- b) SHY-1'deki TRI yetkisi için gerekli şartları taşımaları,
- c) İlgili hava aracında yapılacak tip yetkisi öğretmenliği yetenek testinde başarılı olmaları, halinde ilgili hava aracı tipinde TRI yetkisi almaya hak kazanırlar.

Yetenek Testleri

MADDE 16 – (1) Devlet hava araçlarında pilotluk görevi yaparak bu talimat kapsamında lisans veya yetki alacakların yetenek testleri, SHGM tarafından yetkilendirilen veya yetkisi kabul edilen ve SHGM tarafından bu amaçla görevlendirilen sivil kontrol pilotu tarafından sivil tescilli hava aracı veya JAA/EASA sertifikalı bir simülatörde yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Son Hükümler

Geçici Hükümler

GEÇİCİ MADDE-1 (1) Bu talimatın yayımından önce devlet hava araçlarında pilotluk tecrübesine istinaden kredilendirilerek CPL sahibi olmuş personelin son 5 yıl içindeki sivil uçuş tecrübeleri, 12nci maddenin birinci fıkrası kapsamında sayılır.

(2) Bu talimatın yayımından önce CPL sahibi olmuş ve ATPL sınavlarını tamamlamış pilotların ATPL teorik kredi işlemleri, bu talimat hükümlerine uygun olarak yapılır.

(3) Devlet hava araçlarında silah sistem operatörü veya seyrüsefer subayı olarak görev yapanların lisanslandırma işlemleri, 31/12/2013 tarihine kadar tamamlanmak kaydı ile 06/05/2010 tarihli SHT-1G Revizyon-3 kapsamında yapılır.

Talimatta Geçmeyen Hususlar

MADDE 17 – (1) Bu talimatta bulunmayan hususlarda, yürürlükteki ilgili mevzuat hükümleri ve uluslararası havacılık kuralları çerçevesinde işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu talimat, 30/04/2013 tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte; 06/05/2010 tarihli Devlet Uçucu Personelinin Kredilendirilmesi Talimatı SHT-1G Revizyon 3 yürürlükten kalkar.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.